

טבילת בעלי קריין

"בעלי קרי תיקן להם עזרא טבילה" - האם יש משמעות הלכתית היום להקפדה על טבילת עזרא?

א) קדמוניות התקנה

תקנת עזרא היא תקנה קדומה ונהגה בישראל גם לפני ימי עזרא כמו שמוכח בתנא דבי אליהו פ"ז: "דם מפני מה בא עליהם מפני שהיו רואים את ישראל טובלין מטומאתן ומתשמיש מטותיהן ובנות ישראל טובלות מן הנדה ומן תשמיש המטה מה עשו המצריים אחזו עליהן את המים שלא יטבלו ולא יבאו זה על זה ולא יפרו וירבו לפיכך הפך הקב"ה את מימיהם לדם שנאמר הפך את מימיהם לדם וימת את דגתם", ויעוין במרדכי ריש חולין שהביא בשם אלדד הדני הבא מעשרת השבטים כי יש להם מסורת בשם משה רבינו כל הזובח ולא הורחץ משי"ו ושכח ושחט פגול וכ"כ הכוזרי במאמר שני אות מ' כי בעוד שלא הורחצו מקריים מפסידים הם במגעם הדברים הדקים כפנינים והיינות, ודאי הוא לפי דרגתם של ישראל והקפדתם על טהרה ואפי' של חולין שהיו טובלין לקריין עוד מימים קדמונים.

ב) טעמי תקנת עזרא

טבילת עזרא זו, היא אחת מעשר תקנות שתיקן עזרא (בב"ק פב'). בעלי קרי תיקן להם עזרא ובית דינו טבילה קודם שיקראו בתורה ובסיבת התקנה מצאנו כמה טעמים:

א. בגמ' דידן הטעם כדי שלא יהיו ת"ח יהיו מצויים אצל נשותיהם כתרנגולים (וכ"כ

רמב"ם וכן הוא בירושלמי) ולפי זה ברוק לא שייך כולי האי אלא אם כן נאמר דלא פלוג.

ב. מפני ביטול הלימוד (ירושלמי, ברכות ג, ד)

ג. מפני שתורה ניתנה באזהרת אל תיגשו אל אישה (ריב"ל בסוגיא)

ד. בעל קרי חויי קלות ראש (טור וכתב ב"י דחכי מוכח בפרק מי שמתן, וכ"כ רש"י ד"ה מכאן וכ"כ תוס' שבת פו')

ה. בחינוך הטעם שיהיו טהורים במחשבתם

ושנינו בדף כבי ע"א בריתא "דתניא והודעתם לבניך ולבני בניך, וכתוב בתריה יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב, מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע; מכאן אמרו: הזבים והמצורעים ובאין על נדות - מותרים לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים, לשנות במשנה וגמרא ובחלכות ובאגדות, אבל בעלי קריין אסורים"

ופירש"י: "כל הטמאים מותרים בתורה שאף הם יכולים להיות באימה וברתת, אבל בעל קרי אינו אלא מתוך קלות ראש וזחות הדעת". ומסקנת הסוגיא שהעולם נוהג כר"י בן בתירא שפוסק שאין צורך בטבילה. "דתניא, רבי יהודה בן בתירא היה אומר: אין דברי תורה מקבלין טומאה. מעשה בתלמיד אחד שהיה מגמגם למעלה מרבי יהודה בן בתירא. אמר ליה: בני, פתח פיה ויאירו דבריך; שאין דברי תורה מקבלין טומאה שנאמר הלא כה דברי כאש נאם ה' מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינן מקבלין טומאה".

ועוד למדנו: "אמר רבי ינאי: שמעתי שמקילין בה ושמעתי שמחמירין בה, וכל המחמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו".

דהיינו אע"פ שלא התקבלה עיקר התקנה, טעמא רבה יש בעשייתה.

ג) המקלין בטבילת עזרא

ולמעשה כתב רש"י (ע"ב ד"ה אמר רבא): "מיהו אנן כרבי יהודה בן בתירא נהגינן כדאמר רב נחמן לעיל ורב נחמן בר יצחק בתרא הוה" וכן נקט בתוד"ה ולית הלכתא: "ולית הלכתא כוותיה - דטבילה בכל יום ארבעים סאה אלא אפילו לאחרים נמי סגי בתשעה קבין אי נמי הכי פירושו ולית הלכתא כוותיה אלא כרבי יהודה בן בתירא דאמר דברי תורה אין מקבלין טומאה וי"מ דוקא לתורה אבל לתפלה צריך טבילה ופי' ר"י דלא שנא והטובל בערב יחייב אין לו לברך והמברך הוה ברכה לבטלה".

וכן דעת ר' יונה והרמב"ם שטבילת עזרא מידה טובה היא אך אינה חובה, ואינה מעיקר הדין, וכ"כ בה"ג וריטב"א בסוגיין וכ"כ רב עמרם ורב צמח חובאו בבעל העיטור סוף הלכות מילה, שו"ת מהר"ם בירב (סי' רכ"א), טור בשם ר' ישעיה, ר"ת, ראב"ד ובעל החינוך (מצווה קפ').

וברמב"ם ככתבו וכלשונו הלכות ק"ש (ד, ח): "כל הטמאין חייבין בקריאת שמע ומברכין לפניו ולאחריה והן בטומאתן, אף על פי שאפשר להן לעלות מטומאתן בו ביום כגון הנוגעין בשרץ או בנדה וזבה ומשכבה וכיוצא בהן, ועזרא ובית דינו תקנו שלא יקרא בדברי תורה בעל קרי לבדו והוציאוהו מכלל שאר הטמאין עד שיטבול, ולא פשטה תקנה זו בכל

ישראל ולא היה כח ברוב הציבור לעמוד בה לפיכך בטלה, וכבר נהגו כל ישראל לקרות בתורה ולקרות קריאת שמע והן בעלי קריין לפי שאין דברי תורה מקבלין טומאה אלא עומדין במהרתן לעולם שנאמר הלא כה דברי כאש נאם יי' מה אש אינה מקבלת טומאה אף דברי תורה אינם מקבלין טומאה".

וכ"כ בתפילה (ד, ה): "לפיכך היו אומרים בזמן תקנה זו שאפילו זב שראה קרי ונדה שפלטת שכתב זרע ומשמש שראתה דם נדה צריכין טבילה לקריאת שמע וכן לתפלה מפני הקרי אף על פי שהם טמאין, וכן הדין נותן שאין טבילה זו מפני טהרה אלא מפני הגזירה שלא יהיו מצויין אצל נשותיהן תמיד, וכבר בטלה גם תקנה זו של תפלה לפי שלא פשטה בכל ישראל ולא היה כח בציבור לעמוד בה".

וכתב שם הכסף משנה: "וכיון דתקנת עזרא היתה שיטבול בין לק"ש ותפלה בין לד"ת וכמו שאמרו תיקן טבילה לבעלי קריין לדברי תורה כשאמרו שבטלה או שנהגו כרבי יהודה בן בתירא לית לן לאפלוגי בין דברי תורה לקריאת שמע ותפלה ובכולהו אינו צריך לטבול".

אולם הרמב"ם הוסיף שמצד המנהג יש לרחוץ (תפילה ד, ו): "מנהג פשוט בשנער ובספרד שאין בעל קרי מתפלל עד שרוחץ כל בשרו במים משום הכון לקראת אלהיך ישראל, במה דברים אמורים בבריא או בחולה שבעל אבל חולה שראה קרי לאונסו פטור מן הרחיצה ואין בזה מנהג, וכן זב שראה קרי ונדה שפלטת שכתב זרע אין בהן מנהג אלא מקנחין עצמן ורוחצין ידיהן ומתפללין".

ובאגרותיו כתב שמימיו לא ביטל לטבילה זו.

ובחינוך הנ"ל כתב: "ובזמן הזה פסקנו בגמרא דבטלוח חכמים לטבילותא, ואין אדם נמנע מלהתפלל ולשנות גם להניח תפלין בשביל קרי, ואפילו לנטילותא, דהיינו הדחת הגוף בתשעה קבין מים גם כן ביטלו, ועכשיו לא יטבלו ולא ידיחו כלל. ואמנם בעל נפש המטהר לקריו גם היום מדה טובה ומשובחת היא לו ותבוא עליו ברכה, ויודע דרך המהרה ורוב טובה יחזיק בה".

ד) המחמירים בטבילת עזרא

בריי"ף בסוגיין אחר שפסק כר"י כ"ב הוסיף "איכא מאן דאמר האי דאמרי בטלוח לטבילותא בין לדברי תורה בין לתפילה ואיכא מ"ד הני מילי לדברי תורה אבל לתפילה צריך טבילה ולא טבילה דוקא אלא רחיצה בטי קבין וכתב רבינו האי גאון זצ"ל כיון דגמרא ליכא בהא מילתא נקוט מנהג כל ישראל שכל בעלי קריין אע"פ שאין להם מים אין מתפללין עד שירחצו".

ובאר בדבריו תלמיד ר' יונה: "וא"ת והא אמרינן (דף כב ע"ב) דעזרא תקן טבילה לבעלי קריין והאיך היו יכולין לבטל תקנת עזרא ואית דאמר מפני שראו שלא היו יכולין הציבור לעמוד בה והנכון יותר שלא פשטה זאת התקנה בכל ישראל ותקנה שלא פשטה בכל ישראל יכולין לבטלה וכתב רבינו האי גאון ז"ל דלא אמרינן בטלוח לטבילותא אלא לגבי ק"ש אבל לתפלה אין מתפללין עד שירחצו ואפשר היה לומר שכוונתו לומר שירחצו בארבעים סאה אבל הריי"ף ז"ל כתב ולא טבילה דוקא אלא רחיצה בתשעה קבין ורחיצת טי קבין צריך להטילם עליו בכלי שיוכל להריקה ממנו בלא שום הפסקה וכן מוכיח במשניות של טהרות וזה שכתב הגאון ז"ל דאין מתפללין עד

שירחצו ואינו נראה למורי הרב נר"ו ואם אין לו מים או אפילו אם יש לו מים ואינו טובה או אינו רוחץ אפי"ה אינו מפסיד התפלה מפני זה דודאי אע"פ שהתפלה יותר מקובלת עם הטבילה לדברי הכל אין לו להפסיד מפני זה תפלתו וכ"כ ר"מ ז"ל בכל ראשי ישיבות שבבבל תמחהו עליו למה היה מיקל כ"כ בענין טבילות בעל קרי והוא ז"ל השיב להם שמימיו לא בטל אותה אפי"ה שעה אחת אלא שלא היה יכול לכתוב בחיבורו כ"א היוצא מן הדין ע"פ ההלכה".

העולה מדבריו שהריי"ף מצריך את בעל קרי לטבול קודם שיתפלל וכ"כ בעל העיטור סוף הלכות מילה בשם רב האי גאון, המנהיג (הלכות יוה"כ סו"ס עח) בשם ר"ח, האשכנזי ח"א סי' א' בשם איכא מ"ד, רב כהן צדק בהלכות פסוקות סי' קעו, או"ז ח"א סימן קיז, האגור סימן קלב, פסקי הרי"ד, שו"ת מהר"ם מרוטנבורג (סי' רכ"א), תוס' ר"י חסיד בברכות, רוקח סי' שכ"א, אורחות חיים בשם הרי"ש סי' לב, ספר המאורות פסחים ז' בשם ר' אפרים, שיטת ריב"ב ומרדכי.

וכתב של"מ בסוגיין: "אבל נהגו העם כדברי האומר אין ד"ת מקבלין טומאה וכו' ולא מיחו חכמים במנהג זה אלא הניחו העם כמנהגם אע"פ שנהגו שלא כהלכה" הרי שנוטה להחמיר, ובשו"ת מן השמיים סי' ה' הדגיש את חשיבותה לש"י, ובעל העיטור הנ"ל נקט דלא נהגין עתה טבילת עזרא מפני הצינה, משמע במקואות שלנו שמימיהן חמין הדרא הלכתא לדוכתא.

(ה) האם מקלחת בב"ל התקנה

אמרינן בסוגיין, "בעל קרי שנתנו עליו תשעה קבין מים טהור", ובמושגי ימינו אפשר ברחיצה במקלחת שמזלפת מים על המטהר, שכן תשעה קבים שאמרו טהרתם היא בדרך נתינה על גביו מתוך כלי (ב"י ס"י פח) ואפילו משניים ושלושה כלים מצטרף כדי ט' קבים.

וכתב חידושי הרשב"א (דף כב עמוד ב): "אמר רבא הלכתא בריא המרגיל ארבעים סאה משום דאיכא מאן דמחמיר בה ולא נהיג כרבי יהודה בן בתירה קא פסיק רבא הכא הלכתא מאי לומר דאפילו מאן דלא נהיג כר"י בן בתירה ועביד כתקנתא דעזרא וכתקנתא דרבנן דבתר עזרא בחולה המרגיל ובריא לאנסו לא צריך אלא ט' קבין וחולה לאנסו פטור מכלום", משמע מלבד בריא המרגיל פסק בכל השאר דסגי בטי' קבין. ומצאנו להקל אף בת"ח בבריא המרגיל:

ברש"י בסוגיין: "תשעה קבין, ואף על גב דלא תנא לקמן אלא בחולה, סתם תלמידי חכמים חולים הם, כדאמר במסכת נדרים, כמאן מצלינן אקצירי ואמריעי כרבי יוסי, קצירי - חולין, מריעי - רבנן".

ובכתוב שם לראב"ד (ברכות דף יב עמוד א) מצאנו שסבר שזו היתה הקבלה המקורית של תקנת עזרא: "ועוד מדרבא דאמר מדברי כלן נלמוד בריא המרגיל ט' סאה וחולה המרגיל ט' קבין דאלמא הכי הלכתא. ותמה על עצמך איך ר' יהודה בן בתירה יכול לבטל תקנת עזרא דלבריא המרגיל מיהא צריך טבילה בטי' סאה. ואולי זאת דתקון עזרא ולא קבול טבילה אלא בנקיות ט' קבין בלחוד, וכיון דאתא ר' יהודה בן בתירה ואורי דאין ד"ת מקבלי טומאה נהגו כ"ע כותיה. מיהו ט' קבין כדקיימי קיימי".

וכן נטה להרחיב את תקנת ט' קבין הכסף **משנה** (הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ד): "מה שחילק בין בריא לחולה נראה שסמכו בזה על מאי דאסיקנא בפרק מי שמתו (כ"ב ע"ב) אמר רבא הלכתא בריא המרגיל וחולה המרגיל מי סאה ובריא לאנסו ט' קבין אבל חולה לאנסו פטור מכלום. ופירש"י דמרגיל היינו שממשיך הקרי עליו כלומר שמשמש מוטו ע"כ. וכיון דקיי"ל בטלוח לטבילותא וס"ל לבני שנער וספרד דלא בטלוח אלא לד"ת אבל לתפלה נהי דבטלוח לטבילה רחיצה בטי' קבין מיהא בעי כמ"ש הר"י בפרק מי שמתו בשם רבינו האי אם כן בריא בין מרגיל בין בשאינו מרגיל וחולה המרגיל צריכין רחיצה בטי' קבין אחר התקנה בטבילה קודם התקנה וחולה לאנסו פטור מכלום שבזמן התקנה נמי היה פטור".

ובתוספת נופך **ב"י** (סי פח): "א"כ בריא בין מרגיל בין שאינו מרגיל וחולה המרגיל צריכים רחיצה בתשעה קבין דרחיצה בתשעה קבין אחר [ביטול] התקנה כטבילה קודם [ביטול] התקנה וחולה לאנסו פטור מכלום דבזמן התקנה נמי היה פטור".

ובמאסף לכל מחנות הפוסקים **המשנ"ב** סי פח נפסק בשם **הא"ל** **רבא**: "ומי"מ יש אנשי מעשה שנוהגין בתקנה זו וטובלין א"ע לקריין ואם קשה עליהם הטבילה רוחצין א"ע בטי' קבין".

מכל הנ"ל נראה דגם המחמיר בתקנת עזרא יוכל לסמוך בשופי על רחיצה במקלחת.

(ו) מבילה לתוספת טהרה

בהיות שנושא זה ענינו נשגב, מקום גדול יש בזה לדעת האי פריש וחסיד האריי זצוק"ל בעניני מבילה וטהרה.

וכתב המהרח"ו בהקדמתו ל"עין חיים": "גם בענין השגת האדם אין לך דבר שמועיל כמו הטהרה והמבילה, שיהיה האדם טהור בכל עת. ומורי זלה"ה עם היות שהיה לו חולי השבר, שהקור מויד לו, עם כל זה, לא היה מונע מלטבול בכל עת". ונראה, שמדובר במבילה כתקנת עזרא, ולא מטעם תוספת קדושה כמו שכתב קודם לכן: "גם יטבול בעת הצורך לו". ולא בכל שעה קאמר.

ונמצא בשער הכונות דרוש אי מתיקון חצות: "ענין הטבילי דשחרית דשבת הנה אם נטמי בקרי או בתשמיש המטה אין צורך להזכיר כי הטבילה אז מוכרחת אבל אף אם לא הוצרך לטבול לסבה הנז' צריך לטבול בבוקר ביום שבת והוא כי כדמיון מה שביארנו לעיל שצריך לטבול בכל ע"ש להפריש מן החול לשבת כן צריך עתה מבילה אחרת כי הפרש גדול יש בין קדושת ליל שבת לקדושת יום שבת שהוא קדושה יתירה", הנה שלא דיבר על מבילה בכל יום אלא מבילת שבת ומבילת עזרא וכן הביאו המהרח"ו בשער ההקדמות.

ובש"י הקדוש שער האותיות אות טהרה, סק"ג נמצא: "ולענין מבילת בעל קרי לתורה ולתפילה בזה רבו הדעות בתלמוד ובפוסקים אם בטלוח אם לא וענין ט' קבין ונמצא באגרות הרמב"ם כי ראשי ישיבת בבל תמחו עליו וכו' והשיב להם שמימיו לא ביטל אותה וכו'".

ואני אומר הבא לטהר מסייעין לו, מי שעושה מוסכם להיות בטהרה בודאי הקב"ה יסייע לו להזדמן לו טהרה אמנם אם לא הזדמן לא יניח בשביל זה לימוד התורה או התפילה מאחר שלדעת רוב הפוסקים אינו חייב, מ"מ יתלבש בקדושה לעתות התעוררות, אין צריך לומר לראש השנה ויוה"כ, אלא אפילו איזה זמן מן הזמנים שירצה להתעורר לקדושה יעשה כן.

ובסק"י כתב: "ועוד יש טומאה רוחנית, שהיא האב של אבי אבות הטומאה והיא טומאת עבירות, כמו שכתוב בהדיא בעריות ובמאכלות אסורות לשון טומאה וכו' והנה מצינו טהרה במים כדכתיב ורחץ בשרו במים וטהר וכו' ועתה לא באתי רק להודיע גדול מעלת המקוה אשרי מי שמרגיל עצמו בטהרה זו תמיד ויעיל לכל הטומאות וגם לטומאת העבירות ויבוא לידי טהרה היינו טהרת הלב" ונראה בפשטות כונתו דווקא שטובל מבילת עזרא אזי אגב גררא יועיל גם לטהרת עבירות, אך אין כוונתו שיטבול דבר יום ביומו שנמצא אז עוקר את התקנה שלא יהיו מצויים אצל נשותיהן כתרנגולין, אמנם לפי הטעם שהתקין עזרא גם לבעל קרי, אזי שייך שיטבול יותר שבזה אינו עוקר עיקר התקנה שהיא לטהרה, אך עדיין גם לבעל קרי נימא שכל מבילה תקבע בנפשו שהדבר פגום מאד ואז ימצא את כוח הטהרה מפעם בקירבו ומשיא את יצרו לעניני קדושה שהיא איילת אהבים ויעלת חן.

וכן מצאנו בספר קדוש יסוד ושורש העבודה שער ח' פרק א' (בהכנות ע"ש): "ואחר נטילת הצפורניים ילך לטהר במקוה לכבוד שבת קדש ובודאי שאדם בלתי טהור הוא ממומאת קרי, ר"ל או מזיווג על מבילת מצווה, בודאי

ולא סייגה במידת חסידות, ובמשנ"ב (פח), סק"ב) כתב בשם הפמ"ג: "ומ"מ מי שירצה לנהוג ולטבול תע"כ ודוקא אם עייז לא יעבור זמן ק"ש ותפלה ואפשר דאפילו אם עייז יתבטל מתפלה בצבור ג"כ אין נכון להחמיר בזה"

ולגבי ביטול ת"ת לא כתב דינו ובשו"ת אגרות משה (יו"ד ב' ס"י צ) כתב: "שהוא דבר הראוי להזחר בזה אף שאינו חובה שאין לך צורך גדול מזה שכל מי שירצה לקיים מילי מעליתא ומילי דחסידותא שיוכל לקיים", עוד כתב (יו"ד ג, ס"י קלח): שטבילת עזרא ניתן לקיים במקוה שכולו שאוב (ע"פ מג"א ופר"ח), ובשו"ת מנחת יצחק (ג, טו) דן באדם שנוהר וקבל על עצמו טבילת עזרא אם ימנע ממצות עונה היכא דא"א לטבול ומסיק שהמג"א (ס"י רמ"י סק"א) מביא בשם ספר הכוונות ששאלו כן לאר"י הק"י וענה להם שאם האשה מוחלת, פטור ממצות עונה וכן האר"י נהג למעשה, אך נקט שבכל אופן טוב לקיימה ע"כ דבריו של המג"א והאריך בזה המנח"י שעיקר התקנה לא היתה לטבול-חיובית, אלא שלא ללמוד או להתפלל קודם טבילה ולכן המסקנה שטוב לקיימה ויטבול כשימצא מקוה וחוסף שאף מקלחת טובה לתקנת מ"י קבין ובתנאי שיחיה ברצף ובסימן סד' דן בטבילה בבריכת שחיה וכתב בזה שדעת הגר"א (מובא בביה"ל קנט, טז) דבכלי שקבעו בקרקע כגון בקבעו ולבסוף חקקו פסול לטבילת עזרא וכתב דעתו היכא דא"א להקפיד בזה יקל ע"כ

ובשו"ת שבט הל"י (ד, קיז) כתב: "ואע"פ שמאד אנו מחמירים על עצמינו בטבילת עזרא, מכ"מ אינו מן הדין כמבואר או"ח שם, ובש"ס בכמה מקומות, וגם להחמירים מעיקר

חיוב גדול הוא לטבול את עצמו בעש"ק שלא יכנס בקדש וטומאתו עליו טומאת הגוף ח"ו, אלא אף מי שעומד בחזקת טהרה, מצווה גדולה לטבול בעש"ש קדש כי הטבילה בעש"ק מועיל לקבל נשמה יתירה בשבת ובלתי טהרת המקוה בודאי לא ישיגנה", אף הוא לא דיבר על טבילה בכל עת, אלא דווקא בעש"ש שממילא בזה אינו עוקר כוונת עזרא.

(ז) דעת הפוסקים

כתב הטור סימן פח: "ונראה כיוון דתלי במנהגא אזלינן בכל דוכתא בתר מנהגא דנהיגי ביה, והאידינא לא נהוג בטבילה וברחיצה לא לדברי תורה וקריאת שמע ולא לתפילה וכן כתב הראב"ד לא נהוג עלמא כר"י אלא בטבילה אבל ברחיצה לא נהוג כוותיה וזעירי מצריך מ"י קבין ומיהו בכל מקומותינו נהוג כוותיה אף במ"י קבין וסמכו על הירושלמי (שכתב שיש מקומות שלא נהגו לא רחיצה ולא טבילה)"

וכ"כ שו"ע (סימן פח, א) "כל הטמאים קורין בתורה וקורין ק"ש ומתפללין, חוץ מבעלי קרי שהוציאו עזרא מכל הטמאים ואסרו בין בד"ת בין בק"ש ותפלה עד שיטבול כדי שלא יהיו ת"ח מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין. ואח"כ בטלו אותה תקנה, והעמידו הדבר על הדין, שאף בעל קרי מותר בד"ת ובקריאת שמע ובתפלה בלא טבילה ובלא רחיצה דתשעה קבין, וכן פשט המנהג."

ובשו"ת שו"א ומשיב מהדורא תליתא (א, קכג) נמצא שהנזהר בטבילת עזרא שו"א אנפשיה חובה כתפילת ערבית שהיא רשות וקבלנו אותה כחובה ובערוך השלחן (יו"ד רפב, טו) כתב בפשיטות שבטלה תקנת עזרא

הדין לתפילה מ"מ יש לו קולות ידועות, כשאובים וכו', וכבר דברו שם הפוסקים גם מדיני חציצה, ועיין במנ"ח וע"ש באו"ח בשע"ת ובחכמת שלמה להגאון מהרש"ק שמקילים בדיני חציצה, ואני מצאתי מפורש כן בסי האשכול כאשר הבאתי בשו"ת שבט הלוי ח"א ס"י כ"ד"

מסקנה: המחמיר למבול מבילת עזרא לקריו תע"ב ונראה דאף ראוי כן כשמבטל בשביל זה ת"ת, אך לא תפילה במניין וכפי שנחגו בזה הגדולים שהחמירו בזה, אמנם צריך בזה משקל החסידות וכמ"ש החסיד הקדוש הרמח"ל במסילת ישרים ולמעשה שפיכת מי קבין במקלחת לוקח כ- 2 דקות ושוב אין לחוש כ"כ לביטול תורה.

אשכול